Musse & Helium

LÄRARHANDLEDNING

DEL 8: UPPDRAG PÅ DJUPT VATTEN

CAMILLA BRINCK

FRÅN CAMILLA

Jag har en dröm om att skapa en lite bättre värld. En värld där vi människor bryr oss mer om varandra. En värld där vi värdesätter egenskaper och handlingar som hjälpsamhet, respekt, godhet, generositet, mod, uppskattning, förståelse för varandra och civilkurage. Civilkurage kanske låter som ett krångligt ord, men det handlar om att våga stå upp för det man tror på, och att stå upp för andra – som att säga ifrån när någon blir mobbad. För mig är detta grundstenar hos en god människa.

Om vi anstränger oss för att vara goda varje dag, kommer vår värld att bli en bli bättre, vackrare och mer kärleksfull plats att leva på.

Det fina är att du och jag kan vara med och påverka, genom att själva försöka vara den bästa människan vi kan vara. Det betyder inte att du ska slå knut på dig själv för att göra andra lyckliga och glömma bort dig själv. Utan när du mår bra, då kan du också hjälpa andra.

Men ibland när man mår dåligt, så kan det faktiskt kännas skönt att släppa fokuset på sitt eget problem för ett tag och vara ett stöd för någon annan. Hjälper du någon så får du kärlek och styrka tillbaka.

Musse och Helium jobbar dagligen med att försöka vara så goda möss som de bara kan. Ibland går det bra och ibland mindre bra, precis som för oss alla. Det handlar inte om att vara perfekt, det handlar om att göra så gott man kan.

Så nu till en hemlighet. Den här boken innehåller många hemliga och bra budskap, där du som läser kommer att få tänka efter vad du tycker är rätt och fel, känna efter vad du känner och hur du skulle ha agerat i olika situationer. Du kommer alltså inte bara dras med in i en magisk och spännande sagovärld – du kommer samtidigt få lära dig saker utan att du ens tänker på det, som självkänsla, mod, hjälpsamhet, kreativitet och att lita på sin magkänsla – för att bara nämna några saker.

Musse och Helium vill dig allt väl och delar mer än gärna med sig av sina misstag och tankar för att du ska kunna lära dig av dem. En av de viktigaste sakerna som de har lärt sig och önskar att du ska ta med dig är: Om du mår dåligt över något, prata med någon om det. Det känns alltid bättre då, och det finns hjälp att få. Tillsammans är vi starka och du är fantastisk. Kom alltid ihåg det!

/ Camilla Brinck

INNEHÅLL

FRÅN CAMILLA.....2
INTRODUKTION.....5
ÅTERBLICK.....5
TEMA.....5
BILDSPEL.....5
LJUDBOK.....6
VÄRDEGRUNDSARBETE.....8
SVENSKA.....14–22
HÖGLÄSNING, OLIKA SÄTT ATT LÄSA,
LÄSFÖRSTÅELSE OCH LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

INTRODUKTION

UPPDRAG PÅ DJUPT VATTEN passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i värdegrundsarbete.
I den här handledningen hittar du konkreta övningar och diskussionsfrågor som knyter an till elevernas vardag med utgångspunkt i berättelsen. Här finns övningar och lekar som inspirerar vid arbetet med värdegrundsfrågor, som tränar vi- och gruppkänsla, samarbete, empati och trygghet i arbetet mot utanförskap och mobbning.

Handledningen innehåller också olika uppgifter och tips i ämnet svenska: hur och när du ska högläsa, olika sätt att låta eleverna träna läsning på samt övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin ***läsförståelse***, och därmed sin ***läslust***, genom att arbeta med ***ordförståelse***, träna på att använda ***läsförståelse-strategier*** och att göra ***textkopplingar***.

ÅTERBLICK

Börja med att repetera vad som hände i de tidigare böckerna *Mysteriet med hålet i väggen, Jakten på Guldosten, Äventyret i Lindrizia, I Duvjägarnas klor, Den sista kampen, Den hemlighetsfulla världen* och *En oväntad vändning.*

Musse och Helium är två små syskonmöss som bor hemma hos människan Camilla. En dag hittade mössen ett hål i väggen, det ledde dem till Djurriket. Där fick Musse och Helium veta att de egentligen är prins och prinsessa och deras föräldrar är de mystiskt försvunna kungen och drottningen. Musses och Heliums uppdrag var att hitta både Guldosten och sina föräldrar och rädda Djurriket från de onda Duvjägarna.

Sökandet efter Musses och Heliums föräldrar har fortsatt och tagit de små mössen vidare till nya världar.
När vi lämnade Musse, Helium, Dronta och Sigge, i förra boken hade de precis kommit fram till vattenlandet Splashomanien där de möttes av vattenfolkets ledare Vattshima.

TEMA

Teman i berättelsen är inte bara spännande äventyr, utan också samarbete och hjälpsamhet, intuition, empati och att våga gå sin egen väg och göra det man tror på.

BILDSPEL

Ladda ner bildspelet med alla bilder i PDF-format till högläsning av boken eller till ljudboken:
www.musseochhelium.se/for-pedagoger/

LJUDBOK

Handledningen är framtagen för boken **UPPDRAG PÅ DJUPT VATTEN**. Det finns en unik ljudboksserie på de fem första delarna att arbeta med. Det är 90 minuter långa äventyr med 20 stycken olika karaktärer/röster. Med hjälp av ljudeffekter och specialskriven filmmusik lyfts både känslan och spänningen till en helt ny nivå. Precis som en film fast utan bild, så att barnen själva får använda och utveckla sin fantasi.

Boken *Uppdrag på djupt vatte*n finns inläst som ljudbok av Morgan Alling. Ljudboken breddar möjligheterna att arbeta med Musse och Helium på en mängd olika sätt, t.ex:

- Börja med att lyssna på ljudboken. Eleverna får själva fantisera kring hur alla figurer och miljöer ser ut. Visualisera – måla, rita, skapa och berätta för varandra hur era inre bilder gestaltar sig. Diskutera hur spännande det är att man ser olika bilder, hur man tolkar röster och berättelser. Sedan blir det intressant att titta på bilderna i den tryckta boken och jämföra dem med elevernas versioner, här kommer ytterligare en tolkning: illustratörens.

- Lyssna på ljudboken samtidigt som ni tittar på bilderna i den tryckta boken, alternativt bildspelet.

- Börja med att läsa boken. Ta det sedan ytterligare ett steg och låt ljudboken vara grunden till en dramatisering där eleverna får skriva ner replikerna och sedan turas om att spela de olika rollerna. Hur låter de små mössen när eleverna tolkar dem? Kom ihåg – inget är rätt eller fel.

  Lägg till egna ljudeffekter.
- I den första serien om Musse & Helium finns det två olika ljudboksversioner:
  1. Morgan Alling som på ett fenomenalt sätt läst in alla fem kapitelböcker.
  2. En dramatiserad och dialogdriven ljudsaga, med 20 olika karaktärer/röster, filmmusik och ljudeffekter.

Berättelsen om deras jakt på Guldosten är sig lik i de båda versionerna, men många detaljer skiljer sig åt mellan ljudsagan och Morgan Allings inläsningar.

Välj vilket alternativ som passar dig bäst.

VÄRDEGRUNDSARBETE

Enligt Lgr 22 är skolans mål att varje elev:

- Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personlig erfarenhet.
- Respekterar andra människors egenvärde.
- Tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.
- Kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.
- Visar respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

SVENSKA

HOMOGRAFER

I kapitlet *”Sjöhäst-ranchen”* träffar Musse och Helium Fiskelina. Hennes namn är en homograf. Det är ord som stavas på samma sätt men får olika betydelse beroende på hur man uttalar det. På s. 20 i handledningen finns uppgifter där eleverna kan träna på homografer.

RIMORD

I kapitlet *”De onda andarna kommer”* kommer tycker Musse det är kul att rimma. Låt eleverna jobba vidare med rim när ni läst kapitlet. Se sidan s. 22 för läsförståelsefrågor.

Här följer några arbetssätt samt lekar och övningar som passar och inspirerar vid arbetet med värdegrundsfrågor. De tränar vi-känsla, gruppkänsla, samarbete, empati och trygghet och är till hjälp i arbetet mot utanförskap och mobbning. Tänk på att det viktiga i samarbetsövningar inte är vad den enskilde individen gör eller säger, det är samarbetet i gruppen som ska stå i fokus.

KLASSRÅD

- När ni diskuterar, låt den som har ordet hålla något i handen, det förtydligar vem som pratar och vem alla ska lyssna på.
- Klassråd är ett bra forum att prata om vilka regler som gäller – hur vi visar respekt, bryr oss om och hjälper varandra och samarbetar, säger förlåt, tackar varandra. Hur ska vi bete oss mot varandra på väg in och ut i klassrummet, på väg till matsalen och idrotten? Be eleverna ”fylla på”. Skriv ner och sätt upp i klassrummet.
- Språkbruk – vad gäller i den här klassen/skolan? Vad är ok? För vilka ord gäller nolltolerans?

HEMLIG BOK

Vissa saker kan vara jobbiga att prata om och eleverna vill inte säga det högt i klassen. Då kan en hemlig skriv- och ritbok vara ett bra komplement till t.ex. klassråden. Där får eleverna skriva, rita och berätta sådant de tycker är jobbigt i klassen/skolan och med kompisarna. Förtydliga att det bara är du som läser den här boken, och om eleven vill kan du också skriva ett svar.

HEMLIG KOMPIS

På måndagen utser du hemliga kompisar alternativt lottar. Tanken är att barnen ska vara extra schysta mot sina hemliga kompisar (utan att överdriva). Ge exempel på vad de kan göra: leka på rasten, fråga hen hur hen mår, ge ett leende. I slutet av veckan gissar eleverna vem deras hemliga kompis är. **Utvärdera gärna** – vad gjorde hen för att vara en extra bra kompis?

RASTAKTIVITETER

- Du utser rastkompisar – eleverna har samma rastkompis under en bestämd tid, förslagsvis en vecka.
- Låt eleverna turas om att välja rastaktivitet innan rasten. Aktiviteten ska inkludera alla, ingen ska behöva känna sig utanför. Alternativt har ni lekgrupper (gärna ihop med en annan klass) med 4–6 barn i varje grupp som tillsammans får välja en aktivitet. Förbered gärna genom att ha färdiga kort med bilder/text med lekar och spel som eleverna kan välja bland.
  Utvärdera tillsammans efter rasten. Hur kändes det? Fungerade det att välja aktivitet i gruppen? Var alla delaktiga i aktiviteten?

PRESENTERA EN KOMPIS

Sitt tillsammans i en ring. En av eleverna börjar och presenterar den som sitter till vänster, t.ex. ”Det här är min vän Max. Max är en bra vän för han retas aldrig” och lyfter kompisens hand lite i luften. Sedan är det nästa elevs tur, t.ex. ”Det här är min vän Mira. Hon är en bra vän för hon tröstar mig när jag är ledsen.” Fortsätt tills alla har presenterat varandra, till slut har alla händerna i luften och håller i varandra.

VÄLJ ETT ALTERNATIV – INGET ÄR RÄTT ELLER FEL

Berätta om en händelse eller läs upp ett påstående som har olika svar. Inget svar är rätt eller fel.
Det kan vara någon av läsförståelsefrågorna (bortom raderna), t.ex. Helium tycker inte att någon ska behöva känna att hen är perfekt hela tiden, man ska bara kunna vara sig själv. Vad tycker du?

De olika svarsalternativen kan vara:

1. Jag tycker att det är viktigt att visa mina bästa sidor för andra.
2. Jag tycker att det är jobbigt att alltid vara perfekt. Andra människor ska få se alla mina sidor.

Eleverna ska välja ett av svarsalternativen genom att ställa sig på en plats i rummet som är markerad/avsedd för det svaret. Sedan diskuterar ni vad skillnaden mellan de olika alternativen är och att inget är rätt eller fel utan bara olika sätt att se på saker.

I VILKEN ORDNING?

Alla elever ska ha en bindel för ögonen. Självklart tvingar man inte någon som tycker det är otäckt. Sedan ska barnen samarbeta och ställa sig i ordning. Det kan vara i alfabetisk ordning enligt förnamn eller efternamn. Passar bäst i halvklass.

SAMARBETA – BILDA EN MASK

Starta övningen med att eleverna går tillsammans i par, en fram och en bak. Den elev som går längst fram blundar, medan den bakre eleven ska styra eleven framför genom att klappa hen på axlarna. En klapp på höger axel betyder sväng till höger, en klapp på vänster axel betyder sväng till vänster, dubbelklapp på båda axlarna betyder: ta tag i personen framför dig. Eleven som går bakom försöker alltså styra den främre eleven mot ett annat par för att göra masken längre. När den som går längst fram har fått tag på ett annat par blir masken fyra personer lång. Nu får endast den elev som går allra längst bak, titta och styra de tre andra eleverna som går framför. Till slut blir det en enda lång mask. Det här fungerar bäst på lite äldre elever.

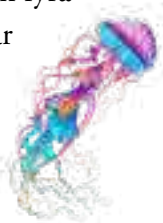

BILDA MENINGAR

Klassen/gruppen står i en ring. En elev börjar och säger ett ord, det kan vara vad som helst. Sedan säger eleven bredvid ett ord och så går ni ett varv medsols. Du antecknar orden som eleverna säger och uppgiften är att bilda meningar tillsammans. Låt eleverna spåna fritt och säga vad de först tänker på. Det kan bli alldeles galna och ologiska meningar, men även små berättelser när alla hjälps åt. Ha gärna ett tema för orden.
Varför inte Musse & Helium?

DRAMATISERA/DRAMAÖVNINGAR

Dramatisera någon händelse från boken. Diskutera sedan hur det kunde ha sett annorlunda ut och dramatisera den nya händelsen. Jätteviktigt är förstås att inte välja något som kan bli för jobbigt eller känsligt för någon elev.

PEPPA VARANDRA OCH GE KOMPLIMANGER – ATT SE VARANDRAS POSITIVA SIDOR

- Eleverna står på rad. En elev går från barn till barn och säger något positivt, t.ex: Varför uppskattar jag just dig? Vad har du som är speciellt? därefter ställer sig den eleven sist och sedan är det nästa elevs tur.
- Eleverna skriver något positivt om var och en av sina klasskamrater. Läs upp lapparna tillsammans.
- Skriv positiva och uppmuntrande ord på lappar. Laminera och sätt upp dem i klassrummet.
- Eleverna står i ring och kastar boll till varandra, den man kastar till ska man säga något snällt om.
- Eleverna sitter i en ring och kastar ett garnnystan till varandra, precis som i föregående punkt ska man säga något snällt om den man kastar till. Efter ett tag har det formats ett fint spindelnät av garnet. OBS – eleverna måste hela tiden hålla i tråden.
- Gör en gemensam tankekarta efter att ha pratat om positiva sidor hos varandra och skriv in alla de positiva orden.

I den tematiska handledningen *Må Bra-veckan* hittar du fler värdegrundsövningar.

Må bra-veckan är gratis och finns att ladda ner på:
www.musseochhelium.se/gratismaterial

SVENSKA

HÖGLÄSNING

Vikten av högläsning kan inte nog betonas. Genom att du som lärare regelbundet läser högt för dina elever, stöder du deras språkutveckling och ordförråd. Eleverna får också träna på att både koncentrera sig och att lyssna. Läs högt, diskutera och reflektera tillsammans!

Genom de gemensamma läsupplevelserna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet. Du visar även hur det låter när man läser en text med flyt, i rätt tempo, olika tonfall och inlevelse. Högläsningen ger utmärkta tillfällen till att modellera läsförståelsestrategier: ställa frågor kring innehållet, tolka budskap och göra förutsägelser.

Ett bra tips vid högläsning är att låta eleverna följa med i texten genom att följa texten med fingret (gäller förstås bara böcker där alla elever har tillgång till texten) alternativt med en penna för att kunna markera svåra ord eller uttryck de inte förstår.

Fundera också på syftet med högläsningen. Är det att eleverna ska vara aktiva, ställa frågor och diskutera eller syftar den till att få eleverna att varva ner och ha en lugn stund tillsammans?

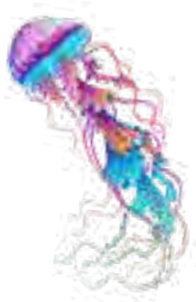

OLIKA SÄTT ATT LÄSA

Låt eleverna träna på att läsa på olika sätt:
EKO-LÄSNING – eleverna läser efter en förläsare.
KÖRLÄSNING – eleverna läser högt tillsammans i kör.
NÄRLÄSNING – eleverna läser samma text flera gånger med fokus på att de ska förstå.
REPETERAD LÄSNING – eleverna läser samma textstycke flera gånger med fokus på inlevelse, tonfall och läsflyt.
PARLÄSNING – eleverna läser i par.
STAFETTLÄSNING – eleverna läser antingen i par eller så sitter man i grupper. En elev börjar och läser första meningen, den andra eleven fortsätter med nästa mening.
DRAMALÄSNING – eleverna läser och använder både kroppsspråk och rösten genom att använda olika tonfall och röstlägen.
ÖVERSIKTSLÄSNING – eleverna ska få en överblick över texten.
SÖKLÄSNING – eleverna ska hitta specifika detaljer i texten.

LÄSFÖRSTÅELSE

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor om texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll. Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – *text till text-koppling*, jämför texten med egna erfarenheter – *text till mig själv-koppling*, jämför texten med världen utanför – *text till världen-koppling*.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att ”tänka högt”, att berätta för eleverna hur du tänker och känner när ni läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå. Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans!

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i:
På raderna – svaret står i texten.
Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.
Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten.

Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

FÖRE LÄSNINGEN

- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t.ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror si eller så, eller fråga ”Varför tror du det?” och ”Hur tänker du nu?”.
- På omslaget står det Camilla Brinck. Varför står det namnet här? Vem är hon?
- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan. Men tänk också på att vissa ord förklaras bäst i sitt sammanhang och kan vara bättre att ta upp UNDER läsningen.

UNDER LÄSNINGEN

Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:

- *Andra texter:* Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser med djur som kan prata (Djungelboken), djur och människor som är kompisar, sagor där figurerna besöker andra världar (Narnia).
- *Elevernas egna erfarenheter:* Vad känner vi igen från miljöer som hemmet, gården, kompisar. T.ex. problematiken med katten Sigge – om han bara får vara med och leka, blir han snällare då? Har eleverna erfarenhet av att de velat göra saker men inte vågat?
- *Världen utanför:* Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? T.ex: Någon/något man är rädd för. Världar/miljöer vi inte känner till.

Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t.ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du valt ut på förhand.

- Be eleverna stanna upp i sin läsning, om det är något de inte förstår, och fråga dig eller en kompis.
- Be eleverna ringa in ord (alternativt skriva dem eller räcka upp handen för att fråga) som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna pröva att läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

EFTER LÄSNINGEN

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se s.16–22, och därefter får de formulera egna frågor. **Diskutera** frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en röd textrad. Använd er gärna av EPA-metoden, se nedan.
- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan gälla ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

EPA-METODEN

EPA, som står för Enskilt, Par och Alla, är en bra metod att arbeta med i alla ämnen. Syftet är att stärka kommunikationen mellan eleverna och aktivera deras tänkande. Metoden ökar barnens självförtroende och visar att allas röst och åsikter har betydelse.

Som steg ett får eleverna tänka enskilt och själva formulera sig (skriftligt, i bild eller vad som passar det aktuella ämnet eller den aktuella frågan), därefter arbetar de i par för att träna sig i att föra en dialog och argumentera. Till sist diskuterar alla i helklass. Använd er gärna av EPA när ni arbetar med läsförståelse-frågorna till *”Uppdrag på djupt vatten”.*

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

DROPPHUSET

- Vad kommer du ihåg om vattenlandet Splashomanien? Varför heter det så? Och varför heter landets ledare Vattshima? (mellan raderna)
- Vattshima har en varm och välkomnande blick. Vad betyder en sådan blick? (bortom raderna)
- Varför blir Musse imponerad av Vattshimas utseende? (på raderna)
- Hur kommer det sig att så många av dem som Musse och Helium möter vet vilka mössen är och vad de heter? (mellan raderna)
- Varför vill Musse och Sigge helst inte bo i en gäst-droppe? (på raderna)
- Helium tycker allt är så fint och vackert i Splashomanien, men hon kan ändå inte sluta tänka på sitt och Musses uppdrag. Varför kan hon inte det? (mellan raderna)
- Vad är en guide? Var kan guider jobba någonstans (förutom som vatten-guider i Splashomanien)? (bortom raderna)
- I dropphuset doftar det svagt av citrus. Hur känns den doften? Har du någon favoritdoft? (bortom raderna)
- Varför tror Musse och Sigge att de är förgiftade? (mellan raderna)
- Varför tror Helium att vattensängarna i Splashomanien skulle kunna bli storsäljare i Människovärlden? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: förstummat, graciöst, gestalt, respektingivande, kisade, praktfull, gigantisk, panikartat, notera, drog efter andan, nonchalant, vistelse, vred olustigt på sig, citrusdoft, hallucinera, synvilla, stabil, tyngdlösa, inkapslat

ETT OVÄLKOMMET MÖTE

- Varför är vattenfolket nyfikna på Musse, Helium och Sigge? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Musse känner sig olustig när så många vattenvarelser kommer nära och vill titta på honom. Varför känner han så? (mellan raderna) Har du upplevt något liknande? Hur reagerade du då och vad gjorde du? Vad bör man göra? (bortom raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Vad menar Vattshima när hon säger till Musse ”att stå upp för sig själv är en rättighet”?(mellan raderna) Håller du med? Motivera varför. Ge exempel när det är viktigt att säga

ifrån och att stå upp för sig själv. (bortom raderna)

- När Sigge blir orolig burrar hans svans upp sig. Han förbereder sig på att det ska hända något farligt. Hur reagerar du när du blir orolig, syns det på dig (i så fall hur?) eller känns det bara inombords? (bortom raderna)
- Varför blir Musse, Helium och Sigge så chockade när de möter en snäll Duvjägare? (på raderna)
- Vad är annorlunda med Jei-Lo jämfört med andra Duvjägare? (på raderna)
- Sigge märker att Jei-Lo har en annan energi än andra Duvjägare han träffat. Vad menas med att ha energi? (bortom raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Sigge tycker det känns svårt att förlåta Duvjägarna som har dödat hans föräldrar, även om Jei-Lo förklarar varför. När ska man förlåta någon?
- Sigges puls stiger när han blir upprörd. Gå igenom vad puls är och hur man mäter den (se ruta nedan).

Svåra ord och uttryck: tog sikte på, instinktivt, närgångna, tittade skeptiskt på, sockervadd, lusthus, kalla kårar, försvarsposition, överväldigande, hämta andan, ett skäl till, bekräftat

VAD ÄR "PULS" OCH HUR TAR MAN DEN?

Att ta pulsen är att räkna hjärtats slag. Varje gång hjärtat pumpar ut blod i blodkärlen, utvidgas kärlen lite. Det är den pulsvågen man känner när man tar pulsen. Hög puls får man till exempel vid hårt arbete, träning, när man blir rädd och upprörd. Låt eleverna ta pulsen på varandra, gärna både före och efter de t. ex har hoppat en stund på stället. Det enklaste sättet är att känna pulsen vid halsen och räkna antal slag/minut.

DEN FÖRTROLLADE DRYCKEN

- **Diskutera tillsammans:** När Musse inte förstår ordet ”image” frågar han vad det betyder.
- Varför är det viktigt att fråga och få ord förklarade för sig? (bortom raderna)
- Varför avbryter Musse Jei-Lo flera gånger när hon berättar om Duvjägarna och Djurriket? (mellan raderna) Och vad är det som får honom att lugna ner sig? (på raderna)
- Hur kommer det sig att Fjäderspets blev frisk igen? (på raderna)
- Varför gick (nästan) alla Duvjägare med på att smaka på den magiska drycken som Fjäderspets bjöd på? (på raderna)
- Vad var det som gjorde att Jei-Lo inte smakade av drycken? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** begreppet magkänsla. Vad betyder det? Be eleverna ge exempel på om och när de haft känslan. (bortom raderna)
- Vilka var det som låg bakom den magiska drycken? (på raderna) Och vad är deras mål med att förvandla alla Duvjägare? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: harmoniskt, höll oss på vår kant, image, orkeslös, yra, tuppjuck, ruggugla, välmående, drogs de med i hennes historia, otippat, reflekterat över

KRASCHLANDNINGEN

- Vad för slags djur är Flodo? (på raderna)
- Varför har kopparna med Splashomaniens specialitet olika storlekar och varför säger Flodo att de själva kan räkna ut vilken kopp de ska ha? (på raderna)
- Menar Musse att han ska äta upp en häst när han säger det? (på raderna)
- Musse mår illa när han får veta vad rätten Flodo bjudit på innehåller. Har du varit med om det, att du först gillat det du ätit men när du förstått vad det är tyckt att det var äckligt? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: bortsett från, snabbt som attan, förundrat, bastanta, existerar, förnärmad

BORDOFFS ONDA PLANER

- Vad menas med manipulera? Hur gjorde Borrdorf för att manipulera Fjäderspets? (på raderna)
- Vilka tror Vattshima att Bordoff hade till sin hjälp när han förtrollade Fjäderspets? (på raderna) Hur tror du att det gick till? (bortom raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Vad menar Helium när hon säger att Fjäderspets och Duvjägarna är offer? (på raderna) Kan du komma på någon eller några som är eller har varit offer? Berätta och motivera. (bortom raderna)
- Nu får vi veta varför Musses och Heliums föräldrar var tvungna att skicka dem till Människovärlden. Vad var orsaken? (på raderna)
- På vilket sätt är det Bordoff som är orsaken till att Sigges föräldrar är döda? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Hur gör Vattshima, Musse och Helium för att försöka trösta Sigge? (på raderna) På vilka olika sätt kan man trösta någon som är ledsen? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: förbluffade, manipulera, manipulativa, gynna sig själv, i samband med, harmlös

FLYKTEN

- Sigges, Musses och Heliums uppfattning om Duvjägarna förändras, de börjar se på dem ”med andra ögon”. Vad menas med det? (mellan raderna) Varför börjar de se Duvjägarna med andra ögon? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Vad kan göra att man börjar se på någon eller några med andra ögon? (bortom raderna)
- Varför kunde inte Jei-Lo få kontakt med Musse och Helium när de var inlåsta i Duvjägarnas fängelsehåla? (på raderna)
- Jei-Lo säger att när Duvjägarna fångat henne hade de makt att låsa in henne, men de hade inte makten över hennes tankar. Vad menar hon med det? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Jei-Lo stod ut i fängelset genom att tänka positivt. Hur kan och orkar man tänka positiva tankar när det är hemskt runtomkring? Kan du ge exempel på positiva tankar och tillfällen när de är bra att ta till? (bortom raderna)
- Hur kommer det sig att Sigge ändrar uppfattning om Jei-Lo? (på raderna) Har du träffat någon som du först inte gillade, men när du lärt känna hen så ändrade du dig? Vad hände? (bortom raderna)
- Hur gick det till när Jei-Lo rymde från fängelsehålan? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Vattshima förstår inte varför Borrdorf vill ha Guldosten och varför han vill ta makten i Djurriket. Gör du? Varför vill man ha makt och bestämma över andra? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: en sak som skavde, gentemot, slukhål, det är en gåta

FAKTA OM MÅNAR

Det finns andra månar än vår. De ligger längre bort än vår måne och vandrar runt andra planeter i solsystemet. Månen Io och månen Europa till exempel. De vandrar runt planeten Jupiter som har 79 kända månar, men man tror att det kan finnas runt 600 månar kring Jupiter.
En annan planet som har många månar är Saturnus. Astronomern upptäcker ofta nya månar.

SVANSKEPPET

- Musse, Helium och Sigge får se Splashomanien från ovan när de flyger med svanskeppet. De tycker att det är så vackert och att det ”sprudlar av liv”. Vad kan de mena med det? (mellan raderna)
- I en simbassäng ser Musse, Helium och Sigge fjärilar som simmar fjärilsim, en simstil som också finns i Människovärlden. Men då är det vi människor som simmar. Kan du några fler simstilar? Vilka? (bortom raderna)
- Alla får tokiga bilder i huvudet när Vattshima beskriver hur människor simmar fjärilsim. Vad menas med bilder i huvudet? När får man det? (bortom raderna)
- Varför skriker Musse, Helium, Sigge och Jei-Lo av ”skräckblandad förtjusning”? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Hur kan något både vara läskigt och härligt? Kan du ge exempel på något? (bortom raderna)
- Vad är likheterna mellan Herr Ordningsmans skyltar och våra trafikskyltar i Människovärlden? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: återförenas, stum av förundran, exalterat, stilfullt, hiskelig fart, bambupinnar, befolkning, flödet

FAKTA OM FLYGFISKAR

Precis som Vattshima säger, finns det flygfiskar även i Människorvärlden. De gillar varma hav runt om i hela världen. Flygfiskar kan glidflyga eftersom de har förstorade bröstfenor, som ser lite ut som vingar. Fiskarna hoppar upp ur vattnet och sedan kan de glida i 200 meter i 70 kilometer i timmen. Det är lika snabbt som en bil kör.

DE FYRA ELEMENTEN

- Vad menar Vattshima med att de ska återställa universums energier till noll? (på raderna)
- Vilka mer än Vattshima känner till hemligheten med de fyra elementen? (på raderna)
- Varför är det viktigt att det är en god varelse som återställer universums energier? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Musse säger att de måste ”tänka om” när det gäller Duvjägarna och förstå att de egentligen inte är onda. Vad menas med att tänka om? Vid vilka tillfällen kan man behöva göra det? (bortom raderna)
- Varför tror Jei-Lo att något har hänt Lille-Fjuns mamma? (på raderna)
- Varför tycker alla att det är läskigt att Borrdorf är en av dem som känner till de fyra elementen? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: vara på sin vakt, stabila, spontana, tänka i samma banor

VATTENDROPPSFALLET

- **Diskutera tillsammans:** Musse, Helium och Sigge förstår inte om Vattshima menar allvar eller skojar när hon säger att Borrdorf känner till de fyra elementen. Varför tror de att det skulle kunna vara skoj? (mellan raderna) Hur kan man veta om någon skojar eller menar allvar? (bortom raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Borrdorf har en gång varit en god och snäll ledare. Vad var det som gjorde att han blev elak? (på raderna) Varför tror du att vissa blir onda och elaka? Kan man få dem att bli snälla igen?
- **Diskutera tillsammans:** Vad är Borrdorfs onda plan? (på raderna) Tror du att Borrdorf kommer att må bättre om han lyckas genomföra sin plan? Varför/varför inte?
- När Musse blir riktigt rädd och orolig får han panik och andas alldeles för häftigt. Hur gör han för att må bättre? (på raderna)
- Vattshima tycker inte att man ska ta ut hemska händelser i förskott.Vad menar hon med det? (mellan raderna)
- Hur ska Musse, Helium och Sigge göra för att hitta de fyra elementen? (på raderna)
- Vad tror du att det är Musse, Helium och Sigge får se när dörrarna till det avlånga huset öppnas? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: i hela fridens namn, bitter, kallblodig, tog över hans själ, uppnå, portaler, tiden är för knapp, ofantligt, tog en annan kurs (här med betydelsen riktning)

FAKTA OM METEORITER

Har du sett en stjärna falla? Det du sett är egentligen en meteor – sten och grus från rymden som brinner upp i luften. Om meteoren inte hinner brinna upp så blir det en bit kvar av stenen. Den faller ner på jorden. Och det är sådana stenar som vi kallar för meteoriter.

PLATT PANNKAKE-LUGG

- Vad finns det för likheter och olikheter mellan sjöhästarna i Splashomanien och hästar i Människovärlden? (på och bortom raderna)
- Varför är sjöhästarna så bra och praktiska att ha i Splashomanien? (på raderna)
- Vattshima ler varmt mot Musse.Vad menas med det? (bortom raderna)
- Hur ser Musse ut när han blir nerskvätt? Varför blir han så upprörd över det? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Helium tycker inte att någon ska behöva känna att hen är perfekt hela tiden, man ska bara kunna vara sig själv. Vad menar hon med det? Vad tycker du? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: boxar (här med betydelsen hästbox), rida in, grenar (här med betydelsen idrottsgren), trädäck, förnärmat

SJÖHÄST-RANCHEN

- Varför tycker Helium att det är så kul med Fiskelinas namn? (på raderna) Säg ordet fiskelina med olika betoningar – betona ”fiske” och det låter som linan man fiskar med, betona ”lina” och det låter som flicknamnet.
- Vad menar Fiskelina med att minnet av hennes mormor lever kvar? Varför är det viktigt att minnas de som inte längre finns? (bortom raderna)
- Hur kan man höra på de fyra sjöhästarnas namn att de är snabba? Och varför vill Musse hellre ha en sjöhäst som heter Sniglo eller Sköldpaddish? (mellan och på raderna)
- Varför ändrar sig Musse och vill ha en snabb sjöhäst? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: ser i syne, ranch, driver stället, poppis, sannolikt

EN LIVS LEVANDE SLIME-MÄSTARE

- Helium får något panikslaget i blicken. Hur känner hon då? (mellan raderna)
- Hur ser man ut när man får något panikslaget i blicken? (bortom raderna) Visa för en kompis!
- Vattshimas röst förändras från varm och snäll, till spänd och orolig när hon får veta att Musse och Helium har protectorkulan med sig. Varför? (mellan raderna) Hur låter de olika röstlägena? (bortom raderna) Visa för en kompis!
- Varför tror Vattshima att protectorkulans kraft är starkare än vanligt? (på raderna)
- Vilka färger kan protectorkulan ha och vad betyder de olika färgerna? (på raderna)
- Hur kan Vattshima se på Dronta att hon är ung? (mellan raderna)
- Vad säger Vattshima som gör att de andra ändrar sig från att vilja ge upp till att försöka kämpa mot de onda krafterna och rädda universum från Borrdorf? (på raderna)
- Vad tror du händer om Musse, Helium och Sigge misslyckas med att rädda universum från Borrdorf? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: panikslaget, undanhöll, intensivt, låg steget före, hajade till, pyspunka

PORTALEN TILL LANDET MITTEMELLAN

- Varför tycker Vattshima att det är bra att prova saker, även om man är rädd för att misslyckas? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Vattshima tycker att man ska byta ut ordet ”misslyckas” mot orden ”mod och erfarenhet”. Varför? Vad tycker du? (på och bortom raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Kan du komma på något exempel när du eller någon annan (kan vara en uppdiktad figur) gjort något som inte gick som du/ni tänkt, men det gav dig/dem nya erfarenheter? (bortom raderna)
- Vad ska man säga och göra för att få sjöhästarna att simma och att stanna? (på raderna)
- Vad gör Musse som får hans sjöhäst Blixten att simma iväg fast den inte ska det? (på raderna)
- Vad tror du hände med Musse? Hur känns det för Helium att Musse missar portalen till Landet Mittemellan? (bortom och mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: väl valda ord, oslagbar, vistelsen, bad om ordet, på tok, kommandot, skenar, öronbedövande

DEN OSYNLIGA SKÖLDEN

- Varför blir Sigge så förvånad över att Jei-Lo kan bli orolig? (mellan raderna)
- Hur gör Dronta för att rädda Musse och få in honom i vattentunneln till Landet Mittemellan? (på raderna)
- Varför tycker inte Helium att Landet Mittemellan ser ut som hon trodde att det skulle göra? (på raderna)
- Vad är anledningen till att Landet Mittemellan ser ut som det gör? (på raderna)
- Tror du att Musse, Helium, Sigge och Jei-Lo kommer kunna ta sig igenom sprickan trots att den är för smal för Sigge och trots den osynliga skölden? Fundera och kom med förslag hur det kan lösa sig. (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: genuint, optimalt, de blev tagna (här med betydelsen berörda), kargt, samordnar, men ack så fel, scannade av, dra mig baklänges, stod på helspänn

SPINDELN I NÄTET

- **Diskutera tillsammans:** Musse, Helium och Sigge har fortfarande svårt att ta till sig att Jei-Lo är god. Varför? Och varför bör man inte ”döma” någon på förhand? (mellan och bortom raderna)
- Hur förstår Helium att Spindlagus kände Tant Gamelina när hon var ung? (på raderna)
- Varför är gammal information viktig tycker Spindlagus? (på raderna)
- När du lär dig något om hur det var förr i tiden, till exempel hur människor levde och vad de gjorde,

kan du ha nytta av det idag? Berätta hur? (bortom raderna)

- **Diskutera tillsammans:** Jämför hur man samlade information förr och hur vi gör idag. Vad menar vi med ”nät” när det inte handlar om spindelnät eller fiskenät? (Ta här upp den datatekniska termen internet och varför man kallar det ”nät”.) (bortom raderna)
- Varför säger Spindlagus att det är värre att bli jagad av Borrdorf än av Duvjägarna? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: ett vakande öga, omgivningen, skrivmaskin, spektakulära, arkivera, frös till, dra nytta av, eftertraktat, beordrade

TANKENS KRAFT

- Musse ber Helium nypa honom i armen. Varför ber man någon om det? (mellan raderna)
- Spindlagus lämnar dåliga nyheter till Musse, Helium och Sigge men säger att de inte ska bli arga på honom, han är bara ”budbäraren”. Vad menar han med det? (mellan raderna)
- Vem är det som bestämt att Musse och Helium ska fortsätta sin resa ensamma? (på raderna)
- Hur har Den Levande Kartan förmedlat sitt beslut, han kan ju inte prata? (på raderna)
- Varför vill Den Levande Kartan träffa Musse och Helium nu, efter att ha gömt sig i hundratals år? Helium har en misstanke. Vad tror du? (på och mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: konstaterade, förhålla sig till, varsamma, inflikade, med mitt liv som insats, budbärare, märkbart, givit sig till känna, småflabba

FLAKONGEN

- Hur och varför testar Den Levande Kartan Musse, Helium, Sigge och Spindlagus? (på raderna)
- På vilka sätt ser Den Levande Kartan ut som en kartbok? (på raderna)
- Hur gör Den Levande Kartan när den ska ”prata”? (på raderna)
- Var är en Flakong? Och varför är den så viktig att hitta för Musse och Helium? (på raderna)
- Musse dagdrömmer om Spegellandet. Vad är det för skillnad mellan att dagdrömma och att drömma på natten när man sover? (bortom raderna)
- Var sågs Musses och Heliums föräldrar sist? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: ren och skär skräck, uppenbarade sig, tog sikte, förmedla, kraftfullt, korrekt

DE ONDA ANDARNA KOMMER

- Hur känner Sigge när han får veta att han måste lämna Musse och Helium och inte själv får följa med på den fortsatta resan? (på raderna) Kan man ha flera känslor på samma gång inför samma sak? (bortom raderna)
- Vilka två följeslagare får Musse och Helium ändå ta med sig? (på raderna)
- Varför känner Musse att han måste vara stark för Heliums skull? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Helium säger till Musse att de är starkare än de tror. Vad menar hon med det? Hur kan man vara starkare än man tror? (mellan och bortom raderna)
- Varför måste Musse och Helium resa tillbaka till Människovärlden för att ta sig in i Spegellandet? (på raderna)
- Varför är det störst chans att hitta en portal till Spegellandet i en storstad? (på raderna)
- Vad tror du att Spindlagus privata port är för något? Kommer Musse och Helium vågar gå in i den?
- Vad menar Spindlagus med att Musse och Helium nu ska ut på sitt livs viktigaste äventyr? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: ett betryggande lugn, vaksamma, pustade ut, ge effekt, ridå, nära till humorn, gräva ner sig, medla, kraftfullt, korrekt

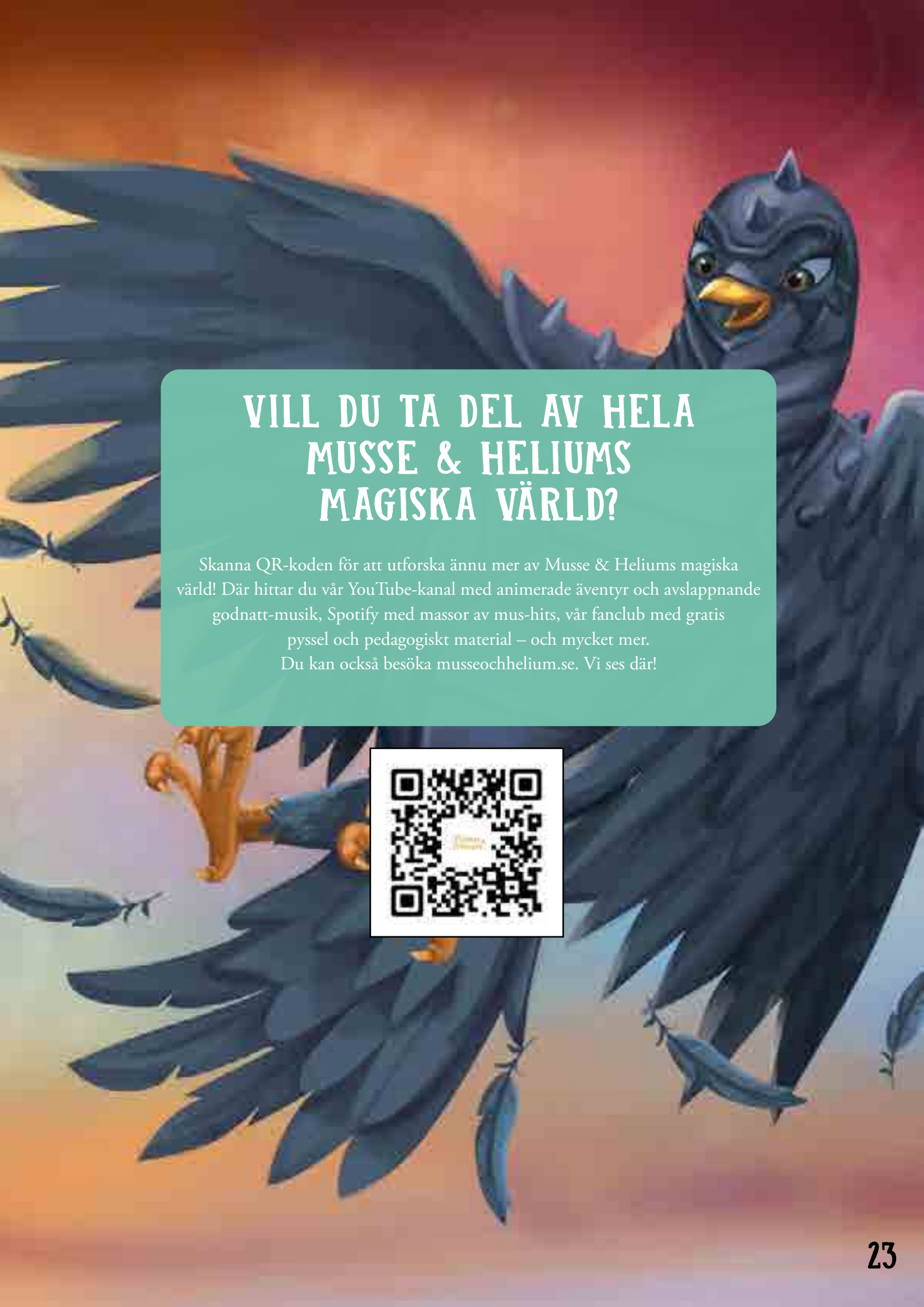

VILL DU TA DEL AV HELA MUSSE & HELIUMS MAGISKA VÄRLD?

Skanna QR-koden för att utforska ännu mer av Musse & Heliums magiska värld! Där hittar du vår YouTube-kanal med animerade äventyr och avslappnande godnatt-musik, Spotify med massor av mus-hits, vår fanclub med gratis pyssel och pedagogiskt material – och mycket mer.
Du kan också besöka musseochhelium.se. Vi ses där!

LÄRARHANDLEDNING

”Musse & Helium. Uppdrag på djupt vatten” är del 8 i serien.

Författare: Camilla Brinck
Illustratörer: Shen Fei Studios, Srikanth Thillenkery och Olga Antonenko
En handledning av: Malin Wedsberg
Rekommenderas: Från förskola till årskurs 4

ALLA KAPITELBÖCKER

Del 1: *Mysteriet med hålet i väggen*
Del 2: *Jakten på Guldosten*
Del 3: *Äventyret i Lindrizia*
Del 4: *I Duvjägarnas klor*
Del 5: *Den sista kampen*
Del 6: *Den hemlighetsfulla världen*
Del 7: *En oväntad vändning*
Del 8: *Uppdrag på djupt vatten*
Del 9: *Den låsta portalen*
Del 10: *Universums fyra element*